

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Заместник-министър на образованието и науката

ЗАПОВЕД

№ РД 09-4787/28.09.2022 г.

На основание чл. 13д, ал. 2, т. 1 от Закона за професионалното образование и обучение, при спазване изискванията на чл. 6б, ал. 1 и 2 от Административнопроцесуалния кодекс, във връзка с осигуряването на обучението по учебен предмет и Заповед № РД 09-3893/15.08.2022 г. на министъра на образованието и науката

УТВЪРЖДАВАМ

учебна програма за специфична професионална подготовка по учебен предмет **дизайн на печатни издания – теория**, за професионалното направление код **213 „Аудио-визуални изкуства и техники; производство на медийни продукти“**, професия код **213070 „Графичен дизайнер“**, специалност код **2130701 „Графичен дизайн“** съгласно приложението.

X

Мария Гайдарова
Зам.-министър на образованието и науката

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А
ЗА СПЕЦИФИЧНА ПРОФЕСИОНАЛНА ПОДГОТОВКА
ПО
УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ
ДИЗАЙН НА ПЕЧАТНИ ИЗДАНИЯ
ТЕОРИЯ

Утвърдена със Заповед № РД 09-.....20..... г.

ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ:

Код 213 „АУДИО-ВИЗУАЛНИ ИЗКУСТВА И ТЕХНИКИ; ПРОИЗВОДСТВО НА МЕДИЙНИ ПРОДУКТИ“

ПРОФЕСИЯ:

Код 213070 „ГРАФИЧЕН ДИЗАЙНЕР“

СПЕЦИАЛНОСТ:

Код 2130701 „ГРАФИЧЕН ДИЗАЙН“

София, 2022 година

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Учебната програма по учебен предмет **дизайн на печатни издания – теория**, е предназначена за професията „Графичен дизайнер“, специалност „Графичен дизайн“ от професионално направление „Аудио-визуални техники; производство на медийни продукти“ съгласно типовите учебни планове за професионално образование с интензивно изучаване на чужд език, разширено изучаване на чужд език и без интензивно и без разширено изучаване на чужд език в паралелки във всички форми на обучение.

В учебната програма е включен материал, свързан с изграждане на основни теоретични и практически навици, необходими при оформлението и подготовката за печат на различни печатни издания и рекламни продукти.

Формирането на професионални компетентности се постига чрез усвояване на основни знания за техническото и художественото оформление на печатни и електронни материали (избор на шрифтове, набор, цветоотделяне, работа с текст, изображения и таблици, експортиране на проекта в подходящ за печат файлов формат), видовете печатни технологии, довършителните процеси в полиграфията, приложението на различните видове принтери и скенери. Учениците познават основните термини, използвани в издателско-полиграфическата работа, творчески подхождат към процеса на подготовка за печат, спазват условията за безопасна работа, оформят дизайна на печатни и електронни материали, структурират и организират текстова информация и графични изображения.

Учебното съдържание е разпределено в **седем** раздела, като в тях се конкретизира броят на учебните часове и включените теми. Всяка тема се разпределя от учителя в началото на учебната година.

Обучението по предмета се извършва във взаимовръзка с учебните предмети от общообразователната и професионалната подготовка.

Обучението по дизайн на печатни издания – теория, изисква провеждането на часовете да става в ателиета за приложно творчество, както и в компютърни кабинети с подходяща компютърна периферия, проектор и дъска, специализиран софтуер, принтери, скенери, графични таблети и др.

Приложният характер на учебния предмет изисква онагледяване с разнообразни материали и репродукции на художествени произведения, посещение на традиционни и мултимедийни изложби, виртуални библиотеки, сайтове и др.

II. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ

Програмата на предмета дизайн на печатни издания – теория, има за цел учениците да придобият изобразителна и визуална култура чрез натрупване на познания за съвременните печатни

технологии и материали за печат и използването им в рекламната индустрия. Да познават и комбинират различни печатни техники, да предават завършеност на своите дизайнерски проекти, да прилагат постигнатите знания за предпечатния подготвителен процес в оформлението на различните печатни издания.

Важно е учениците да усвоят същността на редакционно-издателската дейност, да се запознаят с подготовката и обработката на ръкописите и илюстративния материал преди предаването им за производство, както и с функциите и дейностите на лицата, ангажирани в този процес. Отделено е място за ролята и значението на професионалните издателски системи (ПИС), незаменим фактор за ефективна издателска дейност на съвременния етап. Разглежда се техническото редактиране, предвиждат се практически упражнения за маркиране на текстов материал, оразмеряване на илюстрации. Предвидени са също практически упражнения при проектиране на визитни картички, акцидентия, самостоятелно разчертаване на графичен макет, последващо изработване на лепен макет за книга, списание или вестник, както и проектиране на корица за избрано от учениците печатно издание.

III. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Разпределение на учебното време

Общият брой часове по учебния предмет графичен дизайн – учебна практика, е определен в типовите учебни планове за съответната специалност в специфична професионална подготовка.

Варианти	Вариант I	Вариант II
Часове по типов учебен план	130 учебни часа	36 учебни часа

Раздели, теми и препоръчителен брой часове

Учебното съдържание е структурирано в седем раздела. За всеки раздел са записани препоръчителен брой учебни часове и теми. Учебните часове се разпределят по раздели и теми в началото на всяка учебна година от учителя в зависимост от броя часове, определени в типовия учебен план за съответния клас, методите на обучение и целите на програмата. Усвояването на учебното съдържание може да се планира и в учебната програма за разширена професионална подготовка, както и при провеждането на практическото обучение в реална работна среда за учениците в дуална форма на обучение.

№	НАИМЕНОВАНИЕ НА РАЗДЕЛИТЕ И ТЕМИТЕ	ВАРИАНТ I Препоръчителен брой часове	ВАРИАНТ II Препоръчителен брой часове
I.	Исторически преглед на печатарството	2	1
1.	Възникване на печатарството. Библията на Гутенберг. Характеристики на шрифтовете за първопечатните книги. Етапи в развитието на книгопечатането		
II.	Печатни технологии и основни видове печат	10	3
2.	Типове хартия, формати. Основни видове печат: офсетов, ситопечат, дълбок, висок, сух, топъл печат		
III.	Шрифт и писменост	16	6
3.	Общи сведения за шрифта. Що е „наборен шрифт“? Елементи		
4.	Кегел на шрифта		
5.	Графични признаци на „наборния шрифт“		
6.	Шрифтова гарнитура. Начертания на шрифт		
7.	Класификация на шрифтовете по графичен рисунък – исторически преглед и съвременност		
IV.	Стандартни формати на хартия за печат и формат на изданието. Размерни показатели. Набор на страница	28	6
8.	Формати на хартията по БДС. Формати на изданията, изчисляване размер на страницата зависимост от деленето на хартиен лист		
9.	Формат на изданията. Избор на формат за различни видове издания. Пропорции на формата. Наборно поле		
10.	Типографски мерни системи – Дидо (европейска и англоамериканска)		
11.	Единична наборна страница. Начини за определяне. Теорема на златно сечение. Диагонал метод, математически метод. Бели полета		
V.	Съвременната книга и нейният строеж. Видове печатни издания. Размерни показатели. Набор на страница	10	6
11.	Етапи на проектиране. Тема, идеи, асоциация		
12.	Видове и типове издания		
13.	Съставни части на книгата		
14.	Формообразуване на книгата. Основни оформителски средства: формат, шрифт, кегел, разрядка, наборна страница, печат, хартия, книговезка обработка		
15.	Типография на основния текст		

№	НАИМЕНОВАНИЕ НА РАЗДЕЛИТЕ И ТЕМИТЕ	ВАРИАНТ I Препоръчителен брой часове	ВАРИАНТ II Препоръчителен брой часове
16.	Илюстрации, свързани с текста		
VI.	Оформление на периодични печатни издания	36	6
17.	Оформление на различни видове издания според предназначението		
18.	Оформление на вестник (ежедневен, седмичен, други издания)		
VII.	Подготовка на издателски оригинали за печат	28	8
19.	Проектиране на печатно произведение – обложка, корица и печатно тяло		
20.	Техническо редактиране на материалите		
21.	Подготовка на издателски оригинали за офсетов и дълбок печат. Създаване на макет. Страниране. Контрол по странирането		
22.	Печатни технологии. Печатни термини		
23.	Цветът и многотиражният печат – описание на цвета, указания за задаване на цветове, коригиране на цветовете		
24.	Компютърни изображения – разделителна способност и линеатура, уголемяване на точката, размер на изображението – интерполиране		
25.	Графични файлови формати		
	ОБЩ БРОЙ ЧАСОВЕ	130	36

IV. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ УЧЕНОТО – ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И КОМПЕТЕНТНОСТИ

В края на обучението учениците трябва да притежават следните знания, умения и компетентности:

Знания:

- да познават видовете печат и възможностите им;
- за довършителните процеси в полиграфията;
- да изберат подходящия вид печат и хартия според печатния продукт и финансирането за използването на различните технически средства в изпълнението на проекта.

Умения:

- за правилен подбор на шрифтове и изображения;

- за работа с текст, изображения и таблици;
- за избор на файлов формат, подходящ за печат;
- да решават проблеми, свързани с цвета в печатния продукт.

Компетентности:

- да владеят и прилагат основните принципи при създаването на графично оформление на печатни издания;
- шрифтова естетика при подбора на типография в оформлението на печатните продукти;
- да анализират различни дизайнерски решения, като използват характерната терминология и изразни средства;
- самостоятелно да проектират и да подготвят за печат различни печатни издания и рекламни продукти.

V. АВТОРСКИ ЕКИП

1. Петя Герасимова – СУ „Черноризец Храбър“, гр. Пловдив
2. Румяна Григорова – СУ „Черноризец Храбър“, гр. Пловдив
3. Атанас Янев – СУ „Черноризец Храбър“, гр. Пловдив
4. инж. Маргарита Гатева – гр. София
5. д-р инж. Цветанка Апостолова – гр. София

Учебната програма е разработена в изпълнение на Дейност 2 „Дейности в подкрепа на образователната система“ по Проект BG05M2OP001-2.014-0001 „Подкрепа за дуалната система на обучение“, финансиран от Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014 – 2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове.